

Remissvar Folkbildningsrådet Nytt bidragssystem för studieförbund - nämndsärende

Dnr 00099-2023

Förslag till beslut

Region Norrbotten instämmer i Folkbildningsrådets slutsatser att det finns behov av förändringar i nuvarande system för att främja en mer rättvis och framåtsyftande bidragsmodell. Regionen anser däremot att det finns behov av ytterligare utredning av bidragssystemets funktionalitet samt konsekvenser för involverade parter innan beslut fattas.

Yttrande till beslutsförslaget

Mot bakgrund av remissen anser Region Norrbotten att åtgärder behöver vidtas för att säkerställa de kvalitativa aspekterna i studieförbundens verksamheter samt motverka suboptimering. Det föreslagna bidragssystemets potential och konsekvenser är däremot svåra att förutse utifrån den information som presenterats i remissen. Regionen anser därför det önskvärt att Folkbildningsrådet utreder frågan ytterligare för att säkerställa funktionalitet och tydliggöra konsekvenser för involverade parter innan beslut fattas. En farhåga från nämnden är kraftigt ökad administration och kostnader som kan påverka berörda verksamheter och bidragsnivåer negativt.

Sammanfattning

Folkbildningsrådet har gjort en översyn av systemet för statsbidrag till studieförbundens verksamhet. Ett förslag till nytt bidragssystem har utarbetats. Det nya systemet föreslås träda i kraft den 1 januari 2024. Fördelningen av statsbidraget föreslås ske i ett kvalitetsbedömningssystem. Förslag finns även till ändring av några villkor – bland annat en ny form av studiecirkel och att kulturprogram ska vara offentliga. Förslag finns till skärpning av villkor som rör kostnadsersättning, revisor samt ansvar för verksamhet och pedagogik.

Ärendet

Bakgrund

Folkbildningsrådet påbörjade i juni 2021 en översyn av bidragssystemet för studieförbund. Nuvarande fördelningsmodell använder sig av statistik över tidigare genomförd verksamhet som underlag för beräkningen av bidrag. Ti-

digare och nuvarande fördelningsmodell har kritiserats för att leda till så kallad volymjakt, vilket kan beskrivas som en suboptimering av bidragssystemet för att bevaka och vinna nya bidragsandelar.

Den föreslagna fördelningsmodellen är svår att genomföra för kommunernas och regionernas bidragsgivning till studieförbunden utan kraftigt utökade administrativa insatser både för bidragsgivare och mottagare. Folkbildningsrådets avsikt är därför att för de kommuner och regioner som så önskar tillhandahålla kvalitetssäkrad lokal och regional statistik samt en eller flera modeller för bidragsfördelning som nära ansluter till Folkbildningsrådets kvalitetsindikatorer. Utvärderingar av tidigare försök att göra statsbidragsfördelningen mer kvalitetsbetonad har fallit delvis på grund av att kommunernas bidrag fortsatt varit grundat på kvantitativa variabler, vilket ansetts stimulera en så kallad volymjakt. Syftet nu är att för kommuners och regioners bidragsgivning skapa en uppsättning mätbara indikatorer som i kombination uttrycker eftersträvaransvärda kvaliteter för studieförbundens verksamhet.

Den nya fördelningsmodellen kräver en hel del omställning såväl hos studieförbunden som på Folkbildningsrådet. Modellen bygger bland annat på dialoger om bedömningsområden och indikatorer. Det behöver göras en omvärldsanalys och framställas målbilder. Studieförbunden ska ta fram underlag för sina verksamhetsåtaganden. Bedömningspanelen ska rekryteras och den ska sedan få det underlag den behöver i form av rapporter, utvärderingar och statistik. Vissa delar i modellen kan behöva justeras inledningsvis.

Merparten av dessa åtgärder kan ske under 2023, men inte alla. Det kommer att behövas en implementeringsperiod.

Det föreslås även ett antal förändringar av villkoren:

- Kravet på att lokalavdelningar ska vara juridiska personer tas bort.
- Kravet på att studieförbundet ska vara en ideell förening tas bort.
- Riktlinjerna för ny statsbidragsmottagare har införts i villkoren.
- Studieförbundet ska ha en auktoriserad revisor.
- Skrivningarna om studieförbundets ansvar för verksamheten och vid samverkan har skärpts och tydliggjorts.
- Villkoren för kostnadsersättningar har skärpts.
- Ett avsnitt som rör ansvaret för pedagogik har tillkommit.
- Verksamhetsformen Studiecirkel i kursform införs.

- Kulturprogram ska vara publika och det ska inte föreskrivas vad de ska leda till.
- Studieförbunden kan samverka med varandra om ett
- kulturprogram.

Beslutsunderlag:

Bilagor:

- Förslag till nya villkor för studieförbunden
- Remisskrivelse

Protokollsutdrag skickas till:

Folkbildningsrådet

Regionala utvecklingsdirektören

Funktionsbrevlåda Utveckla Norrbotten